

Handläggare
Kommunstyrelseförvaltningen
Helena Swahn
Enhetschef geodataenheten
08-5782 94 28
helena.swahn@tyreso.se

Handlingstyp
Tjänsteskrivelse
Datum
2023-09-05

Sida
1 (3)
Diarienummer
2023KSM727

Mottagare
Stadsbyggnadsutskottet

Undantag från kravet att tillgängliggöra särskilt värdefulla dataset avgiftsfritt

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till stadsbyggnadsutskottet för beslut i kommunfullmäktige

1. Undantag från kravet på avgiftsfritt tillgängliggörande av geodata i enlighet med 4 kap. 6 § lagen (2022:818) om den offentliga sektorns tillgängliggörande av data godkänns.
2. Beslutet är giltigt till den 9 februari 2025.

Kommunstyrelseförvaltningen

Cynthia Runefjärd
Kommundirektör

Johan Bergman
TF Samhällsbyggnadschef

Sammanfattning

EU-direktiv 2019/1024 och EU-genomförandeförordning 2023/138 om öppna data och förteckning över särskilt värdefulla dataset (informationsmängder) innebär att offentliga data med största socioekonomiska potential ska finnas tillgängliga för användaren avgiftsfritt och med minimala rättsliga och tekniska begränsningar.

För att kunna ställa om till öppna data är kommunen beroende av pågående utredningar av det statliga Lantmäteriet, Sveriges kommuner och regioner (SKR) samt interna utredningar och förberedelser för omställning av arbetssätt och finansieringsmodell.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att ett beslut om undantag är nödvändigt för att kunna säkerställa fortsatta intäkter för kommunstyrelsens

delvis taxefinansierade geodataverksamhet under åtminstone hela 2024, till dess att andra finansieringsmöjligheter så som behov av medel, kommunala eller statliga, är utredda.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

I förteckningen över särskilt värdefulla dataset enligt EU-direktiv 2019/1024 och EU-genomförandeförordning 2023/138 om öppna data presenteras sex tematiska kategorier: 1) Geospaciala data. 2) Jordobservation och miljö. 3) Meteorologiska data. 4) Statistik. 5) Företag och företagsägande. 6) Rörlighet. Förteckningen finns länkad här¹. Denna tjänsteskrivelse berör endast geodata (geografisk information).

Syftet med att upprätta en förteckning över värdefulla dataset är att säkerställa att offentliga data med största socioekonomiska potential finns tillgängliga för vidareutnyttjande med minimala rättsliga och tekniska begränsningar och avgiftsfritt.

Utifrån EU-direktivet ska värdefulla dataset enligt förteckningen tillhandahållas avgiftsfritt senast från och med 9 juni 2024. Med beslut om undantag från avgiftsfriheten som denna tjänsteskrivelse handlar om flyttas datumet fram till den 9 februari 2025.

Regeringen har beslutat om undantag från kravet på avgiftsfrihet för tillgängliggörande av öppna data för den statliga myndigheten Lantmäteriet². Regeringens beslut innebär att statliga Lantmäteriet får ytterligare tid på sig att genomföra omställningen till öppna data.

Kommunen kan fatta nytt beslut om att undantaget inte längre avses att nyttjas om kommunen vill implementera öppna data innan den 9 februari 2025. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därför kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att fatta beslut om undantag från kravet på avgiftsfritt tillgängliggörande av kommunens geodata.

Ekonomiska konsekvenser

Implementeringen av öppna data kommer att innebära intäktsbortfall för geodataverksamheten för de data som idag tas ut avgift för via taxa eller kartavtal. Vilka dataset som berör kommunerna samt på vilket sätt är

¹ [Förteckning över värdefulla dataset](#)

² Protokoll vid regeringssammanträde, 2023-03-09 Fi2023/00998 [undantag-fran-kravet-att-tillgangliggora-sarskilt-vardefulla-dataset-avgiftsfritt.pdf](#) ([regeringen.se](#)) (hämtat: 2023-08-17)

fortfarande otydligt och utreds av bland andra Sveriges kommuner och regioner (SKR). Utöver intäktsbortfall för kommunala geodata så är kommunens geodataenhet direkt beroende av det statliga Lantmäteriets förändrade framtida finansieringsmodell samt eventuella anslag till Sveriges kommuner.

Eftersom det fortfarande är oklart kring vilka dataset som påverkas av detta direktiv, så är den ekonomiska konsekvensen när direktivet träder i kraft svår att beräkna i dagsläget, men några tänkbara konsekvenser kan vara:

- Lantmäteriet kommer inte att betala ut ersättning avseende ABT-avtalet där kommunen levererar uppdateringar kring adresser, byggnader och övrig topografi (kartinformation) till Lantmäteriet. År 2023 är ersättningen till Tyresö kommun cirka 170 tkr.
- Kartavtal som idag genererar intäkter kan komma att påverkas. Intäkterna är år 2023 omkring 450 tkr.
- Intäkter utifrån taxan kan komma att påverkas, till exempel intäkter för baskarteutdrag, grundkarta, ortofoto, höjddata med mera. Priset på data påverkas, men inte ersättningen för att paketera, producera och leverera önskad produkt.
- Även kostnader för att köpa data kan komma att minska.

De ekonomiska konsekvenserna fortsätter att utredas för att ge ett bättre underlag för en ny finansieringsmodell samt taxa för geografisk information inför implementeringen av direktivet om öppna data. Det står enligt kommunalrättsliga grundsatser kommunerna fritt att finansiera sin verksamhet med skattemedel. Kommunerna är inte skyldiga att ta ut avgifter för att tillhandahålla geodataprodukter, utan kan välja att helt eller delvis skattefinansiera verksamheten³.

Förslaget till beslut har inga (negativa) ekonomiska konsekvenser. Implementeringen av direktivet om att tillgängliggöra särskilt värdefulla dataset avgiftsfritt kommer innebära negativa ekonomiska konsekvenser, även om de är svåra att beräkna i dagsläget.

Barnets bästa

Ärendet bedöms inte beröra barn varför någon prövning av barnets bästa inte har genomförts.

³ [Kommunens rätt att ta ut avgifter via taxa, Sveriges kommuner och regioner.](#)